

Üniversite Öğrencilerinde Devamsızlık Davranışları: Nedenler ve Tutum Düzeyleri

Absenteeism Behavior among University Students: Causes and Attitude Levels

H. Gonca USTA, A. Salih ŞİMŞEK, C. Teyyar UĞURLU

ÖZ

Bu çalışma fiziksel, psikolojik ve toplumsal etmenlerden kaynaklanabilen liselerde olduğu kadar üniversitelerde de bir sorun haline gelen devamsızlık davranışı ile ilgilidir. Çalışmanın amacı Cumhuriyet Üniversitesi'ne devam eden öğrencilerin devamsızlık tutum ve devamsızlık eğilimlerinin fakültelere ve öğrenim türüne göre nasıl farklılaştığını ortaya koymaktır. Bu amaç çerçevesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen üç boyutlu Devamsızlık Tutum Ölçeği ve sekiz boyutlu Devamsızlık Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada Cumhuriyet Üniversitesi'nde 2013-2014 eğitim öğretim yılında öğrenim gören toplam 795 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmanın analizinde öğrenim türüne göre farklılaşmayı test etmek için Mann Whitney-U testi ve fakültelere göre farklılaşmayı test etmek için ise Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin devamsızlığa ilişkin tutumları öğrenim türüne göre farklılık göstermezken, devamsızlık eğilimleri ikinci öğretimlerde daha fazla gözlenmektedir. Fakültelere göre devamsızlığa ilişkin tutumlar "Okula Devamın Gerekliliği" alt boyutunda fakültelere göre farklılaşmaktadır. Devamsızlığa ilişkin eğilimleri ve eğilimin alt boyutları bakımından ders sorumlusu, dersin içeriği ve ulaşım problemi alt boyutları fakültelere göre farklılaşma göstermektedir. Araştırma sonucunda ders sorumlularının bilinçlendirilmesi, ulaşım problemlerinin ortadan kaldırılması, ders içeriklerinin öğrenciyi daha aktif kılacak ve dersi takip etmeye istekli hale getirecek şekilde planlanması şeklinde öğrencilerin devamsızlık davranışlarının azaltılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Devamsızlık, Üniversite öğrencisi, Tutum, Eğilim

ABSTRACT

This study is about the problematic behaviour of absenteeism which stems from the physical, psychological and social factors that could be seen in high schools as well as universities. The aim of this study is to show how the absenteeism attitudes and tendencies of the students of Cumhuriyet University differ according to the faculties and type of education. For this purpose, the three dimensional Absenteeism Attitude Scale and the eight dimensional Absenteeism Tendency Scale developed by researchers are used in this study. 795 students studying at Cumhuriyet University in the 2013-2014 academic year have participated in this study. In the analysis, Mann-Whitney-U test is used to test the differentiation according to the type of education and the Kruskal-Wallis test is used to test differentiation according to the faculty. The results show that students' attitudes towards absenteeism do not differ according to the type of education but absenteeism tendencies can be observed more in secondary education. The attitudes towards absenteeism according to the faculties differ at the sub-dimension of AAS according to the faculties. Absenteeism Tendency and instructor, course content and transportation problems which are sub-dimensions of Absenteeism Tendency Scale differ according to the faculties. In order to reduce the absenteeism behaviours of the students, some recommendations can be made according to these results: Instructors can raise awareness in students about the causes of absenteeism, transportation problems can be solved, course contents can be more activating for the students.

Keywords: Absenteeism, University student, Attitude, Tendency

H. Gonca USTA (✉)

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Sivas, Türkiye
Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Sivas, Turkey
goncausta@gmail.com

A. Salih ŞİMŞEK

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Sivas, Türkiye
Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Sivas, Turkey

C. Teyyar UĞURLU

Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Sivas, Türkiye
Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Sivas, Turkey

Geliş Tarihi/Received : 23.07.2014

Kabul Tarihi/Accepted : 30.09.2014

GİRİŞ

Eğitim bireyin davranışlarının değiştirilmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Eğitim kurumlarının kültürü, kimlik düzeyleri öğrencilerin davranışlarının niteliğini belirleyebilmektedir. Öğrencilerin okullarına karşı geliştirdikleri bağlılık okula devam davranışlarını etkileyebilir. Öğrencilerin okula devam ya da devamsızlıklarını etkileyen farklı nedenler olabilir. Öğrenciler okullarına hangi durumlarda daha çok devam ederler? Ya da öğrencilerin okul devamsızlıklarının nedenleri nelerdir? Öğrencilerin devamsızlığa ilişkin tutumları nedir? gibi sorular öğrenci devamsızlık davranışlarının incelenmesini ile ilgilidir. Kearney ve Silverman (1990) devamsızlığı okula gelmeme, dersleri düzenli olarak takip etmeme olarak tanımlar (akt. Özkanal & Arıkan, 2011). Okula devamsızlık, hem fiziksel hem psikolojik hem de toplumsal birçok etmeden kaynaklanabilen istenmeyen bir öğrenci davranışdır (Altınkurt, 2008). Okul devamsızlığı yasal bir sebep olsun ya da olmasın derslere devam etmeme durumudur (Kearney & Bensaheb, 2006).

Orr'a göre (1996-1998) (akt. Lounsbury, Steel, Loveland & Gibson, 2003) devamsızlık okullarda büyük bir problemdir. Tipik olarak bir günde yüksek okul öğrencilerinin % 6'sı okula devam etmemektedir. Roby'e göre (2013) öğrencilerin akademik başarısında öğrencilerin okula devamı bir etken olarak tutum kabul edilir. Okul devamsızlıkları farklı okul türleri arasında farklı özellikler içerebilir. İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimdeki devamsızlık durumuna ilişkin nedenler ve tutumlar farklılık gösterebilir.

Örgün eğitim kurumları olarak üniversiteler, öğrencilerinin derslerine devamlarını yasal anlamda bir zorunluluk olarak ifade ederler. Farklı üniversitelerde devama ilişkin farklı uygulamalar olmakla birlikte yasal olarak üniversitelerde 'devamlılık' önemli bir davranış olarak kabul edilir (Resmi Gazete, 1997). Üniversite öğrencilerinin derslere devamlarında uymaları gereken yasal yükümlülükler vardır. Örneğin bir üniversitenin öğrencilerin derslere devamına ilişkin kurallar şöyle belirlenmiştir (Anonim, 2013):

- Her öğrenci teorik derslerin en az %70'ine, uygulamaların en az %80'ine katılmak zorundadır.
- Ders sorumluları ad okuyarak, imza toplayarak veya bir başka yöntemle yoklama yapar. Bu yoklamalar en az iki yıl saklanır.
- Alt yarı yıllardan devam zorunluluğu olan dersleri alan öğrenciler birinci öğretim ile ikinci öğretim programları arasında geçiş hariç ders saatlerinde çakışma olması ve aynı derslerin aynı birimin başka programlarında açık olması durumunda ders sorumlularının uygun görüşü ve ilgili yönetim kurulunun onayı ile saati çakışmayan derse devam edebilirler ve bu dersin sınavlarına girebilirler.
- Sağlık raporu sunulması veya herhangi bir başka mazeret belirtilmesi devam zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.
- Öğrenci başarısız olduğu ders/dersleri tekrar alır. Devamsızlık nedeniyle yarıyıl/yılsonu sınavına giremeyen öğrenci derse devam etmek ve açılacak ara sınavlara katılmak zorundadır.

Yönetmelik maddelerinde görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin derslere devamları yasal metinlerde yer almakta ve önemsenmektedir. Devamsızlık nedenleri yoksulluk, okul iklimi, ebeveyn özellikleri, komşuluk ilişkileri, kişisel nedenler, öğretmen kaynaklı nedenler, öğrenci kaynaklı nedenler, çevre (Kearney, 2008; Austin & Totaro, 2011; Kadı, 2000), çeşitli rahatsızlıklar (Kearney & Bensaheb, 2006), ailevi, bireysel, okul yönetimi, öğretmen (Yıldız & Kula, 2011), sağlıkla ilgili nedenler (Piovesan, Antunes, Mendes, Guedes, & Ardenghi, 2012), hava kirliliği, astım benzeri rahatsızlıklar (Bener, Kamal, & Shanks, 2007), okul özellikleri ve okul kültürü (Hartnett, 2008) şeklinde ifade edilmektedir.

Öğrenciler okula devama ilişkin farklı nedenlere dayalı olarak da devamsızlık davranışlarını gösterirken, devamsızlığa ilişkin tutumlar da devamsızlık davranışlarını açıklamada bir etken olarak kabul edilebilir. Öğrencilerin devamsızlık davranışlarına ilişkin tutumlar, öğrencilerin davranışlarını etkileyen önemli bir öncel olarak kabul edilebilir. Adıgüzel ve Karadaş'a göre (2013) devamsızlığı az olan öğrencilerin okula ilişkin tutumlarının devamsızlığı fazla olanlara göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Kağıtçıbaşı'na göre (2013) tutum bireye atfedilen eğilim olarak tanımlanırken; Robbins'e göre (1994) insanlar ya da olaylar hakkında olumlu ya da olumsuz değerlendirir. Tutumlar bilişsel, duyuşsal ve davranışsal unsurlardan oluşur. Öğrencinin devamsızlığa ilişkin tutumları devamsızlık davranışlarını belirleyen bir eğilim olarak ifade edilebilir. Morgan'a göre (1991) tutumlar bireylerin sevgi, nefret gibi davranış biçimlerini etkileyen ve insan davranışlarına yön veren önemli etkenlerden biridir.

Devamsızlık tutum ve nedenlerine dayalı olarak ortaya çıkan nedenler farklı çıktılar ortaya koyabilmektedir. Devamsızlık ile ortaya çıkan nedenler özellikle akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir (Baxter, Royer, Hardin, Guinn, & Devlin, 2011; Özkanal & Arıkan, 2011). Pehlivan (2011); Kearney (2008); Reid (2006) ve Chan, Shum, & Wright (1997) devamsızlık davranışlarının öğrencilerin başarısını olumsuz olarak etkilediğini ifade etmektedirler. Devamsızlık zaman içinde öğrencilerin okulları ile olan bağlılıklarını azaltarak okul terkine varan sonuçlara ulaşabilir. Okula devamı etkileyen nedenler sonuç olarak öğrencilerin okulları ile olan organik bağlarını ortadan kaldırabilir (Taylı, 2008). Okula devamsızlığın önlenmesi ya da azaltılması daha büyük bir sorun ve geri çevrilmesi daha güç olan okul terk gibi sorunların önlenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle devamsızlığı önleyici çalışmalar, devamsızlık nedenlerine ilişkin davranışların tespiti ve devamsızlık tutumlarının irdelenmesi ile belirlenebilir. Çünkü Taylı'ya göre (2008) okulu bırakmayı önlemek akran, aile, toplum gibi kaynaklardan hareketle işbirliği içinde çalışmayı gerektirebilir.

Okula devamsızlık okullarda genel bir sorun olma özelliği kazanmaktadır. Eğitimciler, psikologlar ve psikiyatristler için devamsızlık önemli sorun olarak kabul edilmektedir (Nair, 2010). Devamsızlık okul türlerine göre farklı nedenlere bağlı olarak ortaya çıkabilir. Bu durum üniversite öğrencileri arasında da farklılık gösterebilir.

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin 'devamsızlık' olgusuna ilişkin görüşlerine dayalı olarak devamsızlık eğilimleri ve devamsızlığa ilişkin tutumları betimlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin görüşleri ile devamsızlık eğilimlerinin ve devamsızlığa ilişkin tutumlarının incelenmesinin öğrenciler ve akademisyenler için önemli bir bilgilenme sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Cumhuriyet Üniversitesi'nde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerin devamsızlık tutumlarının ve devamsızlığa ilişkin eğilimlerinin öğrenim türü ve fakülte değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir.

YÖNTEM

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Ölçeğin uygulanacağı örneklem belirlenirken aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$\frac{Nt^2pq}{(N-1)d^2 + t^2pq}$$

Yanılma düzeyi α 0.01 olarak, sapma miktarı d ise 0.03 olarak alınmıştır. Belli bir özelliğe sahip olma olarak tanımlanan p (devamsızlık yapma oranı) 0.30, belli bir özelliğe sahip olmama olarak tanımlanan q ise 0.70 olarak alınmıştır.

Fakültelerde yer alan toplam 21695 öğrenci evren olarak alındığında örneklem sayısı 878 olarak belirlenmiştir. 878 öğrencinin fakültelere dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Ölçekler belirlenen örneklem uygulandıktan sonra veri analizi yapılarak uç değerler dışarıda bırakılmıştır. Uç değer analizi sonucu örneklem sayısı ve fakültelere ve öğrenim türüne göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Cumhuriyet Üniversitesi'nde 2013-2014 eğitim öğretim yılında öğrenim gören toplam 795 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu öğrencilerin 476'sı I. Öğretim, 310'u ise II. Öğretimdir. Öğrencilerin 201'i Eğitim Fakültesi, 119'u İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), 256'sı Mühendislik, 30'u Diş Hekimliği, 87'si Fen Fakültesi, 52'si İlahiyat, 5'i Veteriner, 37'si Tıp ve 8'i Güzel Sanatlar fakültelerine devam etmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından üniversite öğrencilerinin devamsızlık tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen "Devamsızlık Tutumu Ölçeği" (DTÖ) ve üniversite öğrencilerinin devamsızlık eğilimlerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Devamsızlık Eğilimi Ölçeği" (DEÖ) kullanılmıştır. DTÖ üç alt boyuttan ve 19 maddeden, DEÖ ise; yedi alt boyuttan ve 28 maddeden oluşmaktadır. Beşli Likert tipinde hazırlanan ölçekler "Kesinlikle katılıyorum=5", "Katılıyorum=4", "Kararsızım=3", "Katılmıyorum=2", "Kesinlikle katılmıyorum=1" şeklinde puanlanmıştır. Olumsuz maddeler ters puanlanmıştır.

Ölçeklerin tamamına ve her bir boyuta ilişkin bulunan Cronbach alpha katsayıları Tablo 3'te yer almaktadır.

Her iki ölçeğin Cronbach alpha katsayılarına bakıldığında alt boyutlar ve ölçeklerin geneli için yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde; ilk olarak verilerin normalliğini test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi, varyansların homojenliğini test etmek için Levene testi kullanılmıştır. Öğrenim türü ve fakülte değişkenlerine göre grupların dağılımı parametrik karşılaştırma için uygun olmadığından non-parametrik testler kullanılarak karşılaştırma yapılmıştır. Öğrenim türü değişkenine göre ilişkisiz örneklem için t-testi'nin alternatifi olan Mann Whitney-U testi, Fakülte değişkenine

Tablo 1: Cumhuriyet Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Öğrencilerin Fakültelere Göre Dağılımı

Fakülteler	Toplam Öğrenci Sayısı	Örneklem Alınacak Öğrenci Sayısı
Diş Hekimliği	293	11
Edebiyat	3773	153
Eğitim	4189	170
Fen	1544	62
Güzel Sanatlar	253	10
İktisadi ve İdari Bilimler	3490	141
İlahiyat	709	29
İletişim	317	13
Mühendislik	5186	210
Teknoloji	55	2
Tıp	1029	42
Veterinerlik	51	2

Tablo 2: Cumhuriyet Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Öğrencilerin Fakültelere ve Öğrenim Türüne Göre Dağılımı

	Frekans	%
Öğrenim Türü		
I. Öğrenim	476	60.6
II. Öğrenim	310	39.4
Fakülte		
Eğitim	201	25.3
İİBF	119	15.0
Mühendislik	256	32.2
Diş Hekimliği	30	3.8
Fen	87	10.9
İlahiyat	52	6.5
Veterinerlik	5	.6
Tıp	37	4.7
Güzel Sanatlar	8	1.0
Toplam	795	100.0

göre ise Tek Yönlü Varyans Analizi'nin (ANOVA) karşılığı olan Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla grupların ikili karşılaştırması Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

Ölçekte yer alan maddelerin değerlendirilmesinde kullanılan puan aralıkları "Kesinlikle Katılmıyorum 1.00–1.80". "Katılmıyorum 1.81–2.60". "Kararsızım 2.61–3.40". "Katılıyorum 3.41–4.20". "Kesinlikle Katılıyorum 4.21–5.00" şeklinde belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin DTÖ ve DEÖ ölçeklerine (genel) ve her bir alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin öğrenim türü ve fakülte değişkenlerine göre karşılaştırılmasından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin devamsızlığa ilişkin tutumları ve devamsızlığa ilişkin tutumun "Gereklilik, Zorunluluk ve Sorumluluk" alt boyutlarının I. Öğretim ile II. Öğretim öğrencileri arasında farklılaşmadığı gözlen-

Tablo 3: DTÖ ve DEÖ'ye İlişkin Croanbach Alpha Katsayıları

		Croanbach Alpha Katsayısı
	Devamsızlık Tutumu Ölçeği	
Alt Boyutlar	Gereklilik	.81
	Zorunluluk	.84
	Sorumluluk	.81
	Ölçek (Genel)	.91
	Devamsızlık Eğilimi Ölçeği	
Alt Boyutlar	Ders Sorumlusu	.85
	Ders İçeriği	.80
	Sosyal Faaliyet	.81
	Beklenmedik Durumlar	.75
	Devamsızlığın Önemsizmemesi	.80
	Ulaşım Problemi	.86
	Ders Başarısı	.72
	Ölçek (Genel)	.94

Tablo 4: DTÖ Genel ve Alt Boyutlarının Öğrenim Türüne Göre U-Testi Sonuçları

	Öğrenim Türü	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
DTÖ (Genel)	I. Öğretim	476	368.62	162192.50	60667.500	.414
	II. Öğretim	310	355.62	101708.50		
Gereklilik	I. Öğretim	476	402.03	191366.50	69719.500	.190
	II. Öğretim	310	380.40	117924.50		
Zorunluluk	I. Öğretim	476	383.12	182363.00	68837.000	.111
	II. Öğretim	310	409.45	126928.00		
Sorumluluk	I. Öğretim	476	403.30	191972.00	69114.000	.133
	II. Öğretim	310	378.45	117319.00		

mektedir. Yani devamsızlığa yönelik tutum bakımından I. Öğretim ve II. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerin davranışları benzerdir.

Tablo 5 incelendiğinde Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin devamsızlık eğilimi davranışları bakımından öğrenim türüne göre manidar bir farklılık gözlenmektedir ($U=53821$ $p<.05$). II. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerin devamsızlık eğilimi I. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerden daha fazladır. Öğrencilerin devamsızlık eğilimine ilişkin alt boyutlar incelendiğinde *Ders Sorumlusu* ($U=64503$ $p<.05$), *Ders İçeriği* ($U=66164.5$ $p<.05$), *Sosyal Faaliyet* ($U=65504.500$ $p<.05$) ve *Ders Başarısı* ($U=67447$ $p<.05$) alt boyutları bakımından öğrenim türüne göre manidar farklılık olduğu gözlenmiştir. II. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerin *Ders Sorumlusu*, *Ders İçeriği*, *Sosyal Faaliyet* ve *Ders Başarısı* değişkenlerini neden olarak görme eğilimleri I. Öğretimde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksektir.

Öğrencilerin devamsızlık tutumlarının fakülte göre farklılaşma durumu Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6'ya göre Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin fakülte göre devamsızlığa ilişkin tutumları ve tutumun alt boyutları olan *Zorunluluk* ve *Sorumluluk* alanlarında farklılık göstermemektedir. Yani fakültelerdeki öğrencilerin devamsızlığın bir zorunluluk ve sorumluluk olması yönündeki tutumları benzerdir. Bunun yanında devamsızlığın gereklilik alt boyutu fakülte göre farklılaşmaktadır ($X^2=18.606$ $p<.05$). Eğitim Fakültesi öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesine göre devamsızlığın gerekli olduğu yönünde farklılaşmaktadır. Fen, İlahiyat ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler ise İİBF'de öğrenim gören öğrencilere göre devamsızlığın daha çok gerekli olduğunu düşünmektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, Fen, İlahiyat, Tıp ve Güzel Sanatlar Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerden devamsızlığın gereklilik boyutunda anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

Devamsızlık eğiliminin fakülte göre farklılaşma durumu Tablo 7'de verilmiştir. Buna göre Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin fakülte göre devamsızlığa ilişkin eğilimleri ve eğilimin alt boyutları olan sosyal faaliyet, beklenmedik durum, devamsızlığın önemsizmemesi ve ders başarısı değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir. Yani öğrencilerin devamsızlık eğilimleri ilgili değişkenler bakımından benzerdir. Bunun yanında *Ders Sorumlusu* ($X^2=19.118$ $p<.05$),

Tablo 5: DEÖ Genel ve Alt Boyutlarının Öğrenim Türüne Göre U-Testi Sonuçları

	Öğrenim Türü	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
DEÖ (Genel)	I. Öğretim	476	340.25	145627.00	53821.000	.015
	II. Öğretim	310	378.65	106778.00		
Ders Sorumlusu	I. Öğretim	476	374.01	178029.00	64503.000	.003
	II. Öğretim	310	423.43	131262.00		
Ders İçeriği	I. Öğretim	476	377.50	179690.50	66164.500	.014
	II. Öğretim	310	418.07	129600.50		
Sosyal Faaliyet	I. Öğretim	476	376.11	179030.50	65504.500	.008
	II. Öğretim	310	420.20	130260.50		
Beklenmedik Durum	I. Öğretim	476	385.31	183020.00	69970.000	.268
	II. Öğretim	310	403.56	124700.00		
Devamsızlığın Önemsenmemesi	I. Öğretim	476	384.93	183224.50	69698.500	.186
	II. Öğretim	310	406.67	126066.50		
Ulaşım Problemi	I. Öğretim	476	392.22	186698.00	73172.000	.844
	II. Öğretim	310	395.46	122593.00		
Ders Başarısı	I. Öğretim	476	380.20	180973.00	67447.000	.041
	II. Öğretim	310	413.93	128318.00		

Dersin İçeriği ($X^2=19.002$ $p<.05$) ve *Ulaşım Problemi* ($X^2=18.030$ $p<.05$) alt boyutları fakültele göre farklılaşmaktadır. *Ders Sorumlusu* bakımından Mühendislik ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre devamsızlığa daha fazla eğilim göstermektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, İİBF, İlahiyat ve Tıp Fakültesi öğrencilerinin devamsızlık eğilimi *Ders Sorumlusu* nedeni ile Fen Fakültesi öğrencilerinden anlamlı şekilde daha fazladır. *Ders İçeriği* bakımından ise; Fen ve Tıp Fakültesi öğrencileri Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre daha az devamsızlık eğilimi göstermektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, Fen, Tıp ve İİBF'si öğrencileri için dersin içeriği devamsızlık eğilimi göstermek için İlahiyat Fakültesi öğrencilerine göre daha az geçerli bir nedendir. Son olarak *Ulaşım Problemi*, Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler için Eğitim, İİBF, Mühendislik ve Fen Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilere göre daha geçerli bir neden olarak görülmektedir. Bunun yanında İlahiyat Fakültesi öğrencileri için devamsızlık eğilimi nedeni olarak ulaşım problemi Fen Fakültesi öğrencilerine göre daha geçerli bir nedendir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan 795 Cumhuriyet Üniversitesi öğrencisinin devamsızlık tutumları öğrenim türüne ve fakültele göre farklılaşmamaktadır. Bunun yanında devamsızlığa ilişkim tutumun alt boyutlarına göre farklılaşma incelendiğinde öğrenim türüne göre bir farklılaşma gözlenmezken *Gereklilik* alt boyutunda fakültele göre anlamlı bir farklılaşma gözlenmiştir. Eğitim Fakültesi öğrencileri Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerine göre devamsızlığın gerekli olduğunu daha çok ifade ederken Fen, İlahiyat ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler ise İİBF'de öğrenim gören öğrencilere göre daha çok devamsızlığın gerekli olduğunu düşünmektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, Fen, İlahiyat,

Tıp ve Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerden devamsızlığın daha çok gerekli olduğu görüşündedirler.

Devamsızlık eğiliminin öğrenim türü ve fakültele arasında farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde; II. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerin devamsızlık eğilimlerinin I. Öğretim öğrencilerine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlarına göre farklılaşma incelendiğinde ise II. Öğretimde öğrenim gören öğrencilerin devamsızlık eğilimine ilişkin olarak *Ders Sorumlusu*, *Ders İçeriği*, *Sosyal Faaliyet* ve *Ders Başarısı* alt boyutlarını neden olarak görme eğilimleri I. Öğretimde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Fakültele arası farklılaşmaya göre genel devamsızlık eğilimi davranışı bakımından bir farklılaşma gözlenmemiştir. Alt boyutlara göre incelendiğinde *Ders Sorumlusu*, *Ders İçeriği* ve *Ulaşım Problemi* alt boyutları bakımından fakültele arasında farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. *Ders Sorumlusu* bakımından Mühendislik ve İlahiyat Fakültesi öğrencileri Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre devamsızlığa daha fazla eğilim göstermektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, İİBF, İlahiyat ve Tıp fakültesi öğrencilerinin devamsızlık eğilimi ders sorumlusu nedeni ile fen fakültesi öğrencilerinden anlamlı şekilde daha fazladır. *Ders içeriği* bakımından ise; fen ve tıp fakültesi öğrencileri eğitim fakültesi öğrencilerine göre daha az devamsızlık eğilimi göstermektedirler. Aynı şekilde Mühendislik, Fen, Tıp ve İİBF öğrencileri için dersin içeriği devamsızlık eğilimi göstermek için İlahiyat fakültesi öğrencilerine göre daha az geçerli bir nedendir. Son olarak ulaşım problemi, Diş Hekimliği Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler için Eğitim, İİBF, Mühendislik ve Fen Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilere göre daha geçerli bir neden olarak görülmektedir. Bunun yanında İlahiyat Fakültesi öğrencileri için devamsızlık eğilimi nedeni olarak ulaşım problemi Fen Fakültesi öğrencilerine göre daha geçerli bir nedendir. Tüm sonuçlar

göz önünde bulundurulduğunda Cumhuriyet Üniversitesi'ne devam eden öğrencilerin fakültelere göre farklılık gösteren devamsızlık davranışlarını en aza indirmek için yapılacak öneriler ders sorumlularının bu konuda bilinçlendirilmesi,

ulaşım problemlerinin ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılması, ders içeriklerinin öğrenciyi daha aktif kılacak, dersi takip etmeye istekli hale getirecek şekilde planlanması şeklinde olacaktır.

Tablo 6: DTÖ Genel ve Alt Boyutlarının Öğrenim Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Fakülteler	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Gereklilik	Eğitim	196	409.17	8	18.606	.017	Eğitim-Diş, İİBF-Fen. İlahiyat, Güzel Sanatlar, Diş-Mühendislik, Fen. İlahiyat. Tıp, Güzel Sanatlar
	İİBF	119	357.79				
	Mühendislik	256	387.52				
	Diş Hekimliği	30	294.18				
	Fen	87	430.01				
	İlahiyat	52	449.94				
	Veteriner	5	320.90				
	Tıp	37	405.16				
Zorunluluk	Güzel Sanatlar	8	529.56	8	14.042	.081	-
	Eğitim	196	385.56				
	İİBF	119	452.12				
	Mühendislik	256	396.98				
	Diş Hekimliği	30	417.10				
	Fen	87	345.36				
	İlahiyat	52	386.18				
	Veterinerlik	5	418.60				
Sorumluluk	Tıp	37	388.51	8	9.064	.337	-
	Güzel Sanatlar	8	292.25				
	Eğitim	196	414.38				
	İİBF	119	367.98				
	Mühendislik	256	393.69				
	Diş Hekimliği	30	308.93				
	Fen	87	422.49				
	İlahiyat	52	406.36				
DTÖ (Genel)	Veterinerlik	5	440.30	8	8.960	.346	-
	Tıp	37	383.66				
	Güzel Sanatlar	8	387.69				
	Eğitim	180	379.12				
	İİBF	108	368.71				
	Mühendislik	235	357.26				
	Diş Hekimliği	28	263.09				
	Fen	82	367.33				
İlahiyat	49	397.01					
Veterinerlik	5	359.10					
Tıp	35	376.56					
Güzel Sanatlar	8	360.19					

Tablo 7: DEÖ Genel ve Alt Boyutlarının Öğrenim Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

	Fakülteler	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Ders Sorumlusu	Eğitim	196	371.73	8	19.118	.014	Eğitim-Mühendislik, İlahiyat, Fen-Mühendislik, İİBF, İlahiyat, Tıp
	İİBF	119	416.28				
	Mühendislik	256	418.48				
	Diş Hekimliği	30	386.73				
	Fen	87	323.02				
	İlahiyat	52	442.78				
	Veteriner	5	265.60				
	Tıp	37	425.24				
	Güzel Sanatlar	8	391.00				
Ders İçeriği	Eğitim	196	422.54	8	19.022	.015	Eğitim-Fen, Tıp, İlahiyat-Mühendislik, Fen, Tıp, İİBF
	İİBF	119	386.97				
	Mühendislik	256	380.39				
	Diş Hekimliği	30	435.70				
	Fen	87	358.55				
	İlahiyat	52	484.30				
	Veterinerlik	5	384.40				
	Tıp	37	333.15				
	Güzel Sanatlar	8	312.63				
Sosyal Faaliyet	Eğitim	196	425.95	8	7.210	.514	-
	İİBF	119	403.66				
	Mühendislik	256	384.26				
	Diş Hekimliği	30	374.88				
	Fen	87	364.05				
	İlahiyat	52	404.08				
	Veterinerlik	5	434.30				
	Tıp	37	363.92				
	Güzel Sanatlar	8	373.38				
Beklenmedik Durum	Eğitim	196	407.76	8	11.561	.172	-
	İİBF	119	400.73				
	Mühendislik	256	407.04				
	Diş Hekimliği	29	388.47				
	Fen	86	319.70				
	İlahiyat	52	405.26				
	Veterinerlik	5	357.50				
	Tıp	37	396.85				
	Güzel Sanatlar	8	344.06				
Devamsızlığın Önemsememesi	Eğitim	196	408.63	8	8.638	.374	
	İİBF	119	405.79				
	Mühendislik	256	377.44				
	Diş Hekimliği	30	460.83				
	Fen	87	384.62				
	İlahiyat	52	416.38				
	Veterinerlik	5	417.30				
	Tıp	37	387.54				
	Güzel Sanatlar	8	259.56				

Tablo 7: Devam

	Fakülteler	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Ulaşım Problemi	Eğitim	196	409.67	8	18.030	.021	Diş-Eğitim, İİBF, Mühendislik, Fen
	İİBF	119	381.28				
	Mühendislik	256	375.39				
	Diş Hekimliği	30	510.53				
	Fen	87	352.93				
	İlahiyat	52	448.34				
	Veteriner	5	443.90				
	Tıp	37	431.85				
	Güzel Sanatlar	8	393.25				
Ders Başarısı	Eğitim	196	394.10	8	4.832	.775	
	İİBF	119	406.62				
	Mühendislik	256	402.36				
	Diş Hekimliği	30	430.58				
	Fen	87	373.01				
	İlahiyat	52	406.22				
	Veterinerlik	5	398.70				
	Tıp	37	340.54				
	Güzel Sanatlar	8	340.44				
DEÖ (Genel)	Eğitim	173	367.80	8	12.236	.141	-
	İİBF	106	359.75				
	Mühendislik	231	358.39				
	Diş Hekimliği	27	390.43				
	Fen	80	299.21				
	İlahiyat	47	413.27				
	Veterinerlik	5	327.20				
	Tıp	36	335.94				
	Güzel Sanatlar	8	294.81				

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. & Karadaş, H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okula ilişkin tutumlarının devamsızlık ve okul başarıları arasındaki ilişki. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 10(1), 49-66
- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Anonim (1997). Cumhuriyet Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği. *TC Resmi Gazete*. 21 Temmuz.
- Anonim (2013). Cumhuriyet Üniversitesi Ön Lisans Ve Lisans Eğitim-Öğretim Ve Sınav Yönetmeliği. *TC Resmi Gazete*. 11 Temmuz.
- Austin, W.A. & Totaro, M.W. (2011). Gender differences in the effects of internet usage on high school absenteeism. *Journal of Socio-Economics*, 40(2), 192-198.
- Bener, A., Kamal, M., & Shanks, N.J. (2007). Impact of asthma and air pollution on school attendance of primary school children: Are they at increased risk of school absenteeism? *Journal of Asthma*, 44, 249-252.
- Baxter, S.D., Royer, J.A., Hardin, J.W., Guinn, C.H., & Devlin, K.M. (2011). The relationship of school absenteeism with body mass index, Academic achievement And Socioeconomic Status Among Fourth-Grade Children. *Journal of School Health*, 81(7), 417-423.
- Chan, K. C., Shum, C., & Wright, D. J. (1997). Class attendance and student performance in principles of finance. *Financial Practice and Education*, 7, 58-65.
- Hartnett, S. (2008) Does peer group identity influence absenteeism in high school students? 35-44. Retrieved from <http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=13&sid=0f62af72-3924-4086-a061-ba32ca8cf8b4%40sessionmgr113&hid=10709/03/2014> tarihinde alıntılanma.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). Günümüzde insan ve insanlar, sosyal psikolojiye giriş. İstanbul: Evrim Yayınları.

- Kadı, Z. (2000). *Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi; İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Kearney, C. A. & Silverman, W. K. (1990). A preliminary analysis of a functional model of assessment and treatment for school refusal behavior. *Behavior Modification*, 1, 340-366.
- Kearney, C.A. & Bensaheb, A. (2006). School absenteeism and school refusal behavior: A review and suggestions for school-based health professionals. *Journal of School Health*, 76(1), 3-7.
- Kearney, C.A. (2008). School absenteeism and school refusal behavior in youth: A contemporary review. *Clinical Psychology Review*, 28, 451-471.
- Lounsbury, J.W., Steel, R.P., Loveland, J.M., & Gibson, L.W. (2003). An investigation of personality traits in relation to adolescent school absenteeism. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(5), 457-466.
- Morgan, C.T. (1991). *Psikolojiye giriş* (Çev. Hüsnü Arıcı). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Nair, M. K. C. (2010). School absenteeism among children. *Indian Pediatrics*, 47(17), 921-922.
- Özkanal, Ü. & Arıkan, N. (2011). The relation between success and absenteeism at esogu english preparatory school. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(1), 68-72.
- Pehlivan, Z. (2011). Absenteeism at state high schools and related school management policies in Turkey. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 3121-3126.
- Piovesan, C., Antunes, J. L. F., Mendes, F.M., Guedes, R. S., & Ardenghi, T. M. (2012). Influence of children's oral health-related quality of life on school performance and school absenteeism. *Journal of Public Health Dentistry*, 72, 156-163.
- Reid, K. (2006). The causes. Views and traits of school absenteeism and truancy: An analytical review. Retrieved from http://www.redorbit.com/news/education/396422/the_causes_views_and_traits_of_school_absenteeism_and_truancy/internet sitesinden 09/03/2014 tarihinde alıntılanmıştır.
- Robbins, S. (1994). Örgütsel davranışın temelleri (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk). Eskişehir: Etam Basım Yayım.
- Roby, D. (2013). Teacher attendance effects on student achievement: *Research Study of on Ohio Schools*, 34(132), 201-206.
- Taylı, A. (2008). Okulu bırakmanın önlenmesi ve önlemeye yönelik uygulamalar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 91-104.
- Yıldız, M. & Kula, K.Ş. (2011). Elazığ ilindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin devamsızlık sebeplerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 23(2), 133-140.